СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 248. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, пятниця, 24-го жовтня 1947. No. 248. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, October 24, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

„АКТИВНА ПЯТА КОЛОНА" СЕРЕД ФІЛЬМОВИХ АКТОРІВ

Вашинґтон, 22 жовтня. — Під час переслухання свідків в конгресовій комісії для Неамериканських Діянь зізнав Джеймс Мек Ґініс, який провірює рукописні сценарії фільмового підприємства Метро-Голдвин-Мейор, що фільмові студії в Голивуді мають у своїм осередку „активну пяту колону, тобто групу квізлінгів, які, стоячи на службі чужинної ідеології, хочуть знищити нашу систему правління". Це сказав свідок на запити в комісії, що він знає про комуністичні затії в фільмовій індустрії. Фільми з часів війни, які представляли Советську Росію в прихильнім світлі," назвав Мек Ґініс „інтелектуальним лендлізом". Актори й акторки, які мають прокомуністичні наставлення, використують свою славу на це, щоб являтися на різних прокомуністичних зібраннях і так помагати аранжерам притягати товпи людей.

Крім Мек Ґініса зізнавав ще фільмовий актор Роберт Тейлор. Він виявив, що серед письменників є деякі комуністи, які опанували письменницькі юнії і назвав двох з них по імені. Про решту він не знає з власного спостереження, а з переповідань. Деякі з них їздили до Советів, де їм показували штучні картини з життя і на цій підставі такі актори й письменники розславлювали опісля „народну революцію". Голова Комісії Дж. Парнел Тамес, заявив, що в його списках находяться імена 79 акторів, приналежних до Комуністичної партії.

ФОРЕСТАЛ МАЄ ГОТОВИЙ ПЛЯН МОБІЛІЗАЦІЇ

Вашинґтон. — Джеймс Форестал, секретар оборони, виявив перед сенатською комісією що прослісджує воєнні діяння, що його департамент має готовий мобілізаційний плян. Він предложить його конгресові до ухвалення як закон на випадок, коли б так вибухла війна. Форестал кладе натиск на мобілізацію промислу й піддає думку, щоб заздалегідь назначити найспосібніших людей на чолові становища в промислі і тримати їх готовими до акції, коли прийде мобілізація. Інші свідки виявили погляд, що мобілізаційний закон повинен бути ухвалений вже наступного року, одначе він буде нечинний, доки не прийде стан конечности.

Тайні „класифіковані інформації".

Дорадча Рада Безпеки, складена з представників департаментів війни, фльоти і стейту, виготовила лісту тайних інформацій, які вона назвала „кваліфікованими". Ці інформації обіймають все, що відноситься до добробуту й безпеченства краю. Вони будуть передані відповідальним урядовцям у всіх департаментах, як лише прийде час. Перед тим президент надасть їм силу закону ,коли настане стан конечности.

ЮНІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ВТРИМАННЯ ПРОДУКЦІЇ АЛЬКОГОЛЮ

Вашинґтон. — Юнія дестиляційних робітників поновно зажадала постійної продукції алькоголю, бо коли б стримано фабрики ,тоді 100,000 робітників утратятя працю на протяг двох місяців. Коли б Громадянська Харчова Комісія не відтягнула своєї умови з продуцентами алькоголю, тоді юнія піде до суду, щоб виправувати працю для робітників. В новім законі Тефта-Гартлія заборонений локавт робітників фабрикантами, а стримання продукції алькоголю має всі признаки локавту. Коли б підприємці послухали зазиву юнії, тоді вони не зможуть причинитися до заощадження збіжжя для потреб Европи.

ПОЖЕЖІ ЛІСІВ НАНОСЯТЬ МІЛЬЙОНОВІ ШКОДИ

Ню Йорк. — Звіти пресових агенцій про розміри пожеж лісів у різних стейтах виказують, що шкоди з пожеж ростуть на дальші мільйони долярів. До поширення пожеж причиняється соняшна погода. Найбільші шкоди потерпіли досі східні стейти, як Мейн, Масачусестс, Конектикат. Губернатор нюйорського стейту Дюї видав заборону туристам входити до лісів у північній частині стейту.

ТОВПА ОБЛЯГАЄ РОБІТНИКІВ У ФАБРИЦІ

Ґаліон, у стейті Огайо. — Товпа, складена з прихильників юнії автомобілевих робітників, окружила фабрбику Норт Електрик Компані і не дозволила вийти з роботи 375 робітникам, які туди зайшли на працю проти наказу юнії. Посадник міста візвав допомоги губернатора, щоб зломити облогу. Він твердить, що товпа в сусіднім містечку Кентон напала на фабрику і наробила шкоди на тисячі долярів.

СПРОТИВ ПРОТИ НЮЙОРСЬКОГО ЮВИЛЕЙНОГО СВЯТА

Ню Йорк. — Комісар парків міста Ню Йорку Роберт Мозес вислав до голови ювилейного свята Гровера Вейлена письмо з гострою критикою його плянів для святкування золотого ювилею консолідації міста в наступному році. Мозес твердить, що пляни не оправдають себе і не принесуть доходу.

Вже наспів час помагати Европі — взиває Маршал і президент

Ню Йорк, 22. жовтня. — Час підготовчих студій над допомогою для Европи минув і наспіла пора здійснити пляни — таку думку висловив секретар стейту Джордж Маршал на сесії Форуму щоденника Ню Йорк Геральд Трибюн. Маршал виявив, що його пляни вже готові для вирішення в конгресі, одначе треба ще підготовити прилюдну опінію, щоб облекшити конгресові його роботу. Пляни вироблено при співпраці всіх відповідальних урядових чинників, отже цілий уряд його піддержує. Зрештою Америка потребуватиме завжди співпраці Европи для втримання миру й тому треба приспішити допомогу для відбудови Европи, твердив Маршал.

Президент Труман, у своїм письмі до предсідника корпорації Геральд-Трибюн візвав загал пдтримати пляни для допомоги Европи, бо в такий спосіб можна буде запевнити мирний стан у світі.

АМЕРИКА ГОТОВА ДО МИРУ З ЯПОНІЄЮ

Вашингтон. — Діючий секретар стейту Роберт А. Ловет виявив, що департамент вже викінчує пляни для заключення миру з Японією в цьому переконанні, що мирові переговори будуть скликані ще з кінцем біжучого року. Іменем секретаря Маршала буде вести переговори Максвел М. Гамилтон, бувший посол до Фінляндії.

БИРНС ЗА НЕГАЙНИЙ МИР З НІМЕЧЧИНОЮ — БЕЗ РОСІЇ

Колумбія, у стейті Савт Каролайна. — Бувший секретар стейту Джеймс Ф. Бирнс вийшов з предявленням, щоб Злучені Держави, Англія й Франція взялися вже тепер за скликання повної мирової конференції з Німеччиною без огляду на це, яке становище займе Росія. Бирнс є того погляду, що Росія не хоче співпрацювати для встановлення загального миру з Німеччиною і що вона не допустить до порозуміння в цій справі на конференції міністрів Чотирьох Потуг, яка має зібратися наступного місяця в Лондоні. Коли так справи стоять, то чому не скликати конференції вже тепер? — запитує Бирнс. — Він виявив своє негодування на новинки, подані в газетах, наче б у його книжці „Говорячи відверто" він взивав силою прогнати росіян з Німеччини.

У ЧІЛЕ ВИАРЕШТОВУЮТЬ ПРОВІДНИХ КОМУНІСТІВ

Сантяго, Чіле, 22. жовтня. — Поліція з Чіле почала загальне арештування комуністичних провідників після того, як порвала дипломатичні звязки з Советами й Чехословаччиною. Провінції, у яких находяться копальні нітрату й міди, піддано під військовий режім, щоб недопустити до виконання комуністичного пляну ґенерального страйку. Досі арештовано 200 комуністичних лідерів, а видано наказ арештування дальших 300. Їм закидають спробу піднесення бунту серед майнерів проти уряду. Арештовані теж редактори комуністичного щоденника „Сіґльо".

Форестал і Гарриман на советській листі „підпалювачів війни"

ГАНЕБНИЙ ВИСТУП БОЛЬШЕВИЦЬКОГО АҐІТАТОРА В ОРГАНІЗАЦІЇ О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 22. жовтня. — Советський представник в О.Д. сьогодні відновив свою ганебну комуністичну аґітку проти американських „підпалювачів війни", дораховуючи до них ще секретара оборони Джеймса Форестала та секретара торгівлі В. А. Гаррімана. Говорячи в Політичному комітеті Асамблеї, Вишинський шалів, сердився, розмахував руками та грозив, що „воєнна катастрофа є неминуча", якщо американські „реакційні кола" не залишать свого намагання „запанувати над світом". Не згадуючи названих вже попередньо американських державних мужів, зарахованих до „підпалювачів війни", Вишинський долучив до них ще цілий ряд інших. Вкінці, всю вину за те, що Америка не дозволяє большевизмові обернути світ в руїну, Вишинський звалив на... Винстона Чорчила, якого назвав „інспіратором та керівником" американського „нового курсу", визначеного Доктриною Трумана та Пляном Маршала. Напасливий виступ большевика проти головного організатора перемоги союзників в двох світових війнах, яким є Винстон Чорчил, до краю обурив приявних делегатів, що й виявилося в заяві австралійського представника, д-ра Евата. Виступ Вишинського проти Чорчила Еват назвав „ганебним і обидним", тим більше, що він не був піддержаний жодними річевими аргументами, чи доказами. Вишинський в дальшому лютував на американську пресу і вкінці лаяв бувшого секретара стейту Бирнса, за його публікацію книжки „Говорячи одверто". За Вишинським відповідно підтягали й його сателіти, долучуючи і свій голос до скаженої напасті на Америку.

БОРОТЬБА ПРОТИ АМЕРИКИ — ГОЛОВНА ЦІЛЬ СОВЄТСЬКОГО СОЮЗУ ТА КОМІНТЕРНУ

Москва, 22. жовтня. (АП). — Московська преса друкує сьогодні декларацію ген. Жданова, секретара Центрального Комітету большевицької партії та члена Політбюра, зложену на зїзді комуністичних представників з 9 европейських країн, на якому рішено витягнути на світло денне комуністичний Інтернаціонал, схований під час війни. В декларації цего „соратника" Сталіна говориться виразно, що головною ціллю Советського Союзу є боротьба проти Америки, а новооформлений Комінтерн матиме за завдання обєднати до цеї боротьби „пролетарів всіх країн" та координувати підривну роботу комуністичних пятих колон. Американську політику порівнюється в декларації з політикою Гітлера та видвигається твердження, що Америка підготовляється до нових „військових авантюр". Жданов — як повідомляють з Варшави — мав щиро признатися, що Советський Союз не має атомової бомби і тому дуже боїться, аби Америка, припадком, їй нею не послужила, але з відповідної висоти. В опублікованій декларації Жданова повно брехливих закидів та обвинувачень проти Америки та американської політики в часі перед війною, під час та після неї. З цеї декларації теж недвозначно виходить, що новостворене комуністичне Інформаційне Бюро є тільки новою формою старого Комінтерну, головні цілі якого Жданов визначив насамперед в боротьбі проти Пляну Маршала, в якій Росія перебирає провід.

СОВЄТСЬКИЙ БЛЬОК БОЙКОТУВАТИМЕ „МАЛУ АСАМБЛЕЮ"

Лейк Соксес, Н. Й., 22. жовтня. — Сьогодні тут повідомлено, що Советський Союз та його сателіти бойкотуватимуть і не візьмуть участи в Тимчасовому Комітеті для збереження миру і безпеки, відомого під назвою „Малої Асамблеї" О.Д., що буде створений відповідно до прийнятої американської пропозиції. Після заяви Ґромика, що в цій справі не може бути „жодного компромісу", советський і чехословацький представники опустили призначені для них місця в підкомітеті, завданням якого є приготовити і оформити „Малу Асамблею".

СКИТАЛЬНИКИ НА РОБОТІ В ГОЛАНДІЇ МАТИМУТЬ ПОВНІ ПРАВА

Франкфурт над Майном, Німеччина, 22. жовтня. — Тут вернулася з поїздки до Голандії делегація українських, польських, балтійських та югославських скитальників, що їздила на запрошення голандських властей приглянутися умовинам життя і праці в тій країні. Поїздка делегації була у звязку з рішенням голандського уряду прийняти на працю відповідну кількість скитальників. Після повороту делегати виявили велике вдовілля зі становища голандських властей, як теж працедавців і робітничих професійних спілок та загальних умовин життя і праці. Скитальникам запевняється в Голандії повні права, якими користуються голандські робітники. В найблищому часі мав би бути заключений відповідний договір з ІРО.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ

СКЛИКАНО НАДЗВИЧАЙНУ СЕСІЮ ПАРЛЯМЕНТУ

Париж, 23 жовтня. Французький премієр Рамадьє, після нарад з президентом Республики, рішив вчера несподівано переорганізувати свій уряд, редукуючи його тільки до 13 міністрів, та скликати надзвичайну сесію парляменту на сьогодні. В новому уряді залишилось 6 соціялістів, 3 популярних республиканців ,двох радикалів і один незалежний. Премієр заявив, що новий уряд на ділі є той самий, що його він створив в січні і тільки зменшено кількість його членів, з метою сконцентрувати владу в менцій кількості рук, щоб могти з більшим успіхом зустріти господарську і політичну кризу в країні.

Політична кріза повстала головно в наслідок загострення протикомуністичного руху та закидів проти уряду, що досі не потрапив успішно боротися проти комуністичної загрози. Надзвичайну сесію парляменту скликано формально для полагодження ряду господарських справ, але на ділі уряд зробив це з метою дістати необхідну заяву довіря. Ґен де Ґоль відмовився давати будьякі коментарі як щодо своєї перемоги у виборах, так і нової урядової крізи. Соціялісти і уряд звернулися до народу зі закликом до єдности, щоб рятувати країну від двох екстремістичних напрямків ,лівого і правого. Між іншим, перемогу де Ґоля у виборах з радістю привітав бувший премієр Поль Рейно. Подіям у Франції віддається велику увагу.

ІРАНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ВІДКИНУВ НАФТОВІ ДОМАГАННЯ СОВЄТІВ

Тегеран, Іран, 22 жовтня. (ЮП) — Іранський парлямент сьогодні майже одноголосно ,бо більшістю 102 голосів проти 2, уневажнив всі дотеперішні нафтові порозуміння та відкинув всі нові домагання Советського Союзу щодо нафтових концесій в цій країні. Рівночасно парлямент ухвалив власний законопроєкт, завданням якого є скріпити продукцію нафти та виключити з неї всі закордонні капітали. Рішення іранського парляменту викликує нове напруження на Близьому Сході, бо Советський Союз домагався від Ірану понад 50% цілої нафтової продукції, всіляко погрожуючи на випадок відкинення цего домагання. Америка зі свого боку гарантувала незалежність іранської суверенности, якщо іранці „самі матимуть відвагу її боронити".

„УХИЛ" ІТАЛІЙСЬКОГО КОМУНІСТИЧНОГО ПРОВІДНИКА

Рим, 22 жовтня. Італійська комуністична партія сьогодні гостро осудила одного зі своїх головачів, Умберта Террасіні, за зложену ним заяву американській пресовій агенції, в якій він пропонує, щоби Америка і Росія перестали вмішуватися у внутрішні справи европейських країн. По думці партії, Террасіні, що є президентом Конституційної Асамблеї, поповнив великий ухил від партійної лінії, ставляючи на одному рівні „імперіялістичну Америку" та „миролюбну Росію".

НА ШЛЯХУ ДО ЛІКВІДАЦІЇ ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ

Прага, 22 жовтня. Чеська поліція звернулася сьогодні до державного прокуратора з домаганням видати наказ арешту третього і останнього вже генерального секретара Словацької Демократичної Партії, Федора Годжу ,який виступив в обороні вже заарештованих двох інших секретарів цеї партії. При цій нагоді він заявив в парляменті, що поліція є виключним інструментом комуністичної партії в боротьбі з демократією.

КРИТИКУЮТЬ ЛЕЙБУРИСТСЬКИЙ УРЯД ЗА ВИСТУП ПРОТИ ЛОРДІВ

Лондон, 22 жовтня. Внесений лейбуристським урядом до парляменту законопроєкт про зменшення Палаті Лордів часу на вирішення переголосованих в Паладі Громад справ з двох на один рік, зустрівся зі загальною критикою з боку британської преси та публичної опінії. Вважають, що цей законопроєкт був великою помилкою уряду. В Англії, подібно як і у Франції, закликається народ до єдности в теперішній важкій кризі. Законопроєкт уряду до цеї єдности не причинився б.

АВСТРІЯ В ОБОРОНІ ПЕРЕД БОЛЬШЕВИЗМОМ

Відень, 22 жовтня. Австрію в загальному вважається за чергового кандидата на жертву большевицької „нової демократії". У звязку з акцією австрійської комуністичної партії та советських окупаційних властей, в країні зростає акція самооборони, що в останніх днях проявилось в гострих протисоветських виступах в австрійському парляменті та членів австрійського уряду, головно міністра закордонних справ.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Загряницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОМУНІСТИЧНА ЦАРИНА В ГОЛИВУДІ

Це ніяка тайна, ні сензація, що Голивуд завалений комуністами чи комунізуючими, які намагаються використовувати фільмову індустрію для комуністичної пропаганди. Про це відверто пишеться і говориться від довгих літ, особливо від цього часу, коли випродуковано фільму „Місія до Москви". Це вкінці дало притоку до тих переслухань, які тепер переводить Конгресова Комісія для Не-Американських Діянь в самому Голивуді. Завданням цеї Комісії є зібрати факти, як мається справа з комуністичним вськуванням у фільмову промисловість.

Ми вже нераз зазначували що ми є проти „полювань на відьми", бо це було б не по американськи і не по демократичному. Так поводяться комуністи, що усім нам добре відоме з воєнних часів. Ми є проти таких метод. Та інша справа, коли іде про доходження, які мають знайти справжніх ворогів американського способу думання і життя, пропагаторів тоталітаризмів, які проповідують червоний рай. З цього боку всі ми раді мати факти щодо цього, які є справжні впливи Кремля і комуністів в Голивуді.

Вже перші дні доходжень у Голивуді виявляють багато цікавого й важного. Зі зізнаннями Джана Чарлза Моффита певно погодяться усі ті, що хоч трохи обізнані з нюйорським Бродвеєм; усі вони теж скажуть, що „Бродвеєм властиво заволоділи комуністи" і то сильніше, як Голивудом. Бо що ж може бути гіршого, як стверджує Моффит, коли на 100 пес, виставлених на Бродвею в часі між 1936 і 1946 роком 44 ішли по лінії Комуністичної Партії, а 32 ставились до цеї лінії прихильно?

Знов відомий актор, Адолф Менжу, стверджує, що Голивуд став „одним з головних центрів комуністичних діянь в Америці" та що Кремль намагається вживати американські фільми для підривних цілей, змагаючих до державного перевороту в Злучених Державах.

Менжу виявив себе при зізнаннях добрим знавцем марксизму. Як такий він остерігає американців перед небезпекою, яку несе червона філософія. Він гостро скритикував такі фільми як „Місія до Москви" чи „Норт Стар", додаючи, що на щастя ці фільми не мали успіху, що є водночас признанням для американської публики, яка пізналась на червоній пропаганді й її збойкотувала, не зважаючи на величезну рекламу, яку роблено цим двом фільмам. Менжу теж добре піддав, що тепер була б пора виготовити фільму, яка передавала б правду про червоний тоталітаризм і терор. Він звернув увагу на хитрі методи комуністів, які ведуть свою пропаганду дуже скрито й делікатно й при допомозі людей, які ніби не є комуністами. Він теж не погоджується з тими, що думають, що релігія в Советах дістала якусь полекшу, бо комуністи є проти Бога і проти релігії.

Вартує добре слідкувати за зізнаннями інших акторів і промисловців. Може виявлені ними факти дійсно оздоровлять Голивуд.

До польсько-української дискусії

Від кількох місяців на сторінках українських і польських газет на еміграції в Европі розведено широку дискусію на тему українсько - польського порозуміння. В дискусії, що її ведеться на сторінках українських газет „Час", „Наше Життя", „Українська Трибуна" та інших і в польських газетах „Кроніка" та „ДП-Експрес", забрали вже голос деякі з відомих як українців, так і поляків, м. і. П. Котович, М. В. Радович, Р. Ільницький з українського боку та — Бельскі, В. Залєскі, К. Грабик, Ласковскі, Добошинскі та інші з польського. Дискусія ведеться між поляками і українцями та між самими поляками і самими українцями. Її головною базою є дотеперішній досвід історії, гіркий досвід, її причиною — журба про майбутню долю обидвох народів, а її ціллю — бажання найти справедливу розвязку „вічної" українсько-польської проблеми, найти відповідний „модус вівенді" та остаточно впорядкувати українсько-польські відносини, що вже нераз так фатально заважили на долі не тільки обидвох народів, але й цілої Европи.

Для характеристики цієї дискусії наведемо кілька найбільш характерних голосів, як з польського, так українського боку.

Відомий польський публіцист та містоголова Синдикату Польських Журналістів на еміграції, ред. Єжи Бельскі, в надрукованій в польській і українській пресі статті „За конструктивний підхід" встановляє такі передумови доброго розвитку польсько-українських взаємовідносин:

„Першою і основною умовою — пише він — є безумовне визнання, без езуїтського „резервація менталіс", цілковитої рівности обох народів і їхнього природного права до повної суверенности і незалежности. Подруге — пише Бельскі — доконче потрібно прийняти засаду етнографічну для устійнення кордонів між незалежною Польщею і незалежною Україною, що тягне за собою тим самим відмову з боку Польщі від територіяльних пунктів ризького трактату. Докладне визнання кордонної лінії відбудеться на основі порозуміння урядів обох незалежних держав"... На цій базі польський публіцист широко обговорює потребу, рямки та напрямні і цілі польсько-українського порозуміння та співпраці.

Українські міркування на тему польсько-українського порозуміння реасумуються в статті М. В. Радовича „На чисті води", поміщеній в „Українській Трибуні". Вони зводяться до таких тверджень:

„1. Ми визнаємо, що в сучасний момент проблема наладнання мирних і союзних взаємин між українським і польським народами опинились на переломовому етапі. Стверджуємо, що ця проблема, з розвязанням якої абсолютно не можна зволікати, має великі перспективи для обох народів з погляду майбутнього розвитку на просторах середньої та східньої Европи.

„2. В основу українсько-польського порозуміння ми кладемо ті принципи, що їх визнали обидва народи в процесі боротьби проти гітлерівського тоталітаризму, а саме:

а) взаємне визнання права обох народів на незалежні держави і підтримка боротьби, веденої ними за здійснення цеї мети...

„3. Ґрунтовне наладнання спірних українсько - польських справ є передумовою співпраці між обома народами. Воно може мати місце єдино на плятформі етнографічного прінципу — на прінципі взаємного визнання права обох народів на власні незалежні держави на їхніх етнографічних територіях.

„4. В основу взаємин між обома народами по здобутті незалежних держав ми кладемо тісний союз між українською і польською державами з метою спільної оборони спільних інтересів..."

На тему цих основних справ і відбувається ціла дискусія. Інтересно, що наведений вгорі „етнографічний прінцип" в нормалізації польсько-українських відносин признається в основному, хоча й з різними додатками та застереженнями, більшістю теж польських дискутантів. Войцех Залєскі, в статті „Чорна магія слів", надрукованій в „ДП-Експрес" і зі свого боку стверджує, що будувати порозуміння між польським і українським народом можна тільки на основі фактичного стану, який існує зараз, не повертаючи до стану з-перед 500 років, ані навіть з-перед 1939 року. „Дійсність, а не спомини повинні вирішити питання розграничення між обома народами, але теж дійсність, а не історичні спомини повинні вирішити форми політичної співпраці" — пише він. З цього робиться висновок, що першою основою взагалі будьяких українсько - польських розмов може бути насамперед власне визнання „етнографічного принципу", отже відступлення від постанов ризького договору, точніше польське признання українського права до Галичини, залишаючи дальшим рішенням точне поведення кордону між майбутніми незалежними українською і польською державами. Рівночасно ведеться широку дискусію над формами теперішньої і майбутньої польсько-української співпраці.

Яку практичну мету має ціла та дискусія? На це запитання дає відповідь П. Котович у „Відповіді ред. Бельскому", надрукованій в „Нашому Житті". Він пише:

„Яку практичну мету хоче досягнути наша дискусія? Адже ж ми є скромні журналісти і не нам врешті решт остаточно рішати про польсько-українські взаємовідносини. Ми мусимо підготувати ґрунт до духового наближення обох народів і влекшити політичним репрезентаціями наших народів їхнє завдання. Мусимо створити отой „політичний клімат", про який пише ред. Бельскі..."

Вслід за цими дискусійними голосами надходять теж неофіціяльні повідомлення про деякі практичні заходи між польськими та українськими політичними колами про остаточне наладнання польсько-українських взаємовідносин сьогодні і в майбутньому. Ці заходи облегчуються, так сказати б, рівним партнерством, бо й Україна і Польща найшлися в однаковому положенні, як теж менш-більш співмірним виявом „доброї волі". На маргінесі треба згадати, що теперішній президент польської держави при уряді на вигнанні в Лондоні, Август Залєскі, вже після першої війни очолював польську делегацію, яка вела переговори з урядом УНР.

Докищо бракує конкретних даних про практичні висліди дискусії, але з її характеру і форм можна б вносити, що вона є корисна. Цей „вічний" польсько - український конфлікт заважив фатально вже нераз в історії на долі українського і польського народів. Справа польсько-українського порозуміння, співпраці і дружби не тільки в існуючій політичній, але в історичній дійсності взагалі є прямо проблемою „бути чи не бути" обом народам. Навряд, чи є який українець, який цеї дружби не бажав би собі, але... В тому то й діло, що є дуже багато історичних „але", що їх насуває українцям історичне відношення Польщі до України та яких не дасться оминути ані „доброю волею", ані новими обставинами і потребами, якщо цих українських „але" поляки без решти не розвіють і не заперечать не тільки словами, але й практичним поступуванням.

Видвигнена в дискусії база українсько-польського порозуміння, отже етнографічна, є справді єдина, на якій таке порозуміння може заіснувати. При цьому теж треба додати, що за цю базу береться в основному лінію Курзона, а вона вже сама є найдальше йдучим українським компромісом. Бо за польське зречення сумнівних польських „історичних прав" до частини західних українських земель, українці зреклися б не прав, але таки самих українських земель на захід від лінії Курзона, що їх Сталін подарував Берутові.

Тему для себе становить українська і польська „добра воля" взаємного порозуміння на підставі досвіду історії. Вправді, є загальне бажання базувати українсько - польське порозуміння не на „історичних споминах", тільки на дійсності. Проте, досвіду історії не можна легковажити. Бо власне українці є ті, що занадто часто і без застережень виявляли „добру волю", що була рівнозначна з наївністю та яка опісля вела їх прямісінько в „добру неволю". Аж забагато української „доброї волі" було в Гадяцькому договорі з Польщею з 1658 року і вже 5 років пізніше, 1663 польський король Ян Казимир переправлявся зі свом військом через Дніпро. Вкінці польське порозуміння з Москвою коштом України закінчилося й для самої Польщі 1772-им роком, іменно розбором та опісля повним поневоленням. В році 1920 уряд У. Н. Р. з черги виявив „добру волю", підписавши відомий Варшавський договір, та ще й яку, бо погодився на польсько-український кордон по лінії Збруча. Але це не перешкодило полякам заключити коштом України договір з большевиками в Ризі в 1921 році. Аж після того, як в 1939 році Сталін на спілку з Гітлером і саму Польщу розвалили, поляки знову почали приходити до переконання, що „без самостійної України не може бути самостійної Польщі". Та це вже є польським прислівям, що „мондри поляк по шкодзє". Але яка є запорука, що він цю мудрість задержить, як шкода буде направлена, чи усунена?

Це повинні мати на увазі ці українські кола, які беруть участь в теперішній акції, що мала б наладнати польсько-українські взаємовідносини.

Піклування новими імігрантами

Як загалом наладжена досі справа іміграції переміщених осіб до Америки?

Після початкового вагання американська окупаційна влада в Німеччині виробила плян, який покладений в основу для кваліфікування скитальників в Европі на американських імігрантів. В першу чергу скитальник мусить перейти в Европі різні „скрінінги", які мають провірити, в який спосіб він опинився поза границями свого рідного краю. На підставі допитів, чи він опинився в Німеччині добровільно, чи примусово, його признають кваліфікованим або некваліфікованим. Після того йдуть різнородні оглядини щодо здоровля, а теж досліди, чи він надається на майбутнього громадянина Злучених Держав. Щоб ще й на будуче мати певність, що новий імігрант буде притримуватися засад моралі, влада дала в першу чергу релігійним організаціям право і дозвіл перевозити імігрантів і розміщувати їх після їхнього прибуття в Америку. Найчастіше відіздять свіжі імігранти до своїх родин в Америці, бо в засаді родини висилають скитальникам афидевіти. Досі дiставали право займатися перевозом нових імігрантів: дві жидівські, дві протестантські організації, одна католицька, одна без огляду на релігійну приналежність, а одна займається перевозом сиріт.

Такі організації мають своїх представників в америк. окупаційній зоні і вони там на місці перебирають кандидатів на імігрантів. Вони підходять там до таких людей, що дістали від родин з Америки афидевіти і часто помагають їм при оплаті за віза в консулятах та при закупні корабельних карт і повідомляють родину в Америці про дату приїзду їхнього члена з Европи.

Українці звичайно приїздять через релігійні організації, католицькі й протестантські, але бувають випадки, що українці попадають і під опіку жидівської організації. Деякі греко-католики попадають часом до протестантських організацій, одначе з правила попадають до протестантів православні українці, бо окремої православної організації для спроваджування людей православного ісповідання нема. На католицьку лісту попадають зправила греко-католики, а подекуди і православні, головно тоді, коли є мішані подружжя й родина не хоче робити різниці між собою.

На підставі такого поділу, зробленого вже в Европі, приїздять імігранти з відповідними пашпортами й відзнаками кораблями до Америки і тут при висіданні зустрічають їх представники або службовики їх організацій. Такі представники мають відзнаки своїх організацій і полагоджують різні формальности, головно при перегляді пакунків митними урядниками. Часом треба помогти при оцінюванні вартости привезених річей. Крім цього треба наладнати справу з організацією, яка привозить нового імігранта своїми грішми і підписати зобовязання, що імігрант зверне кошти, коли дістане працю в Америці. Звичайно організація покриває ще кошти переїзду імігранта до американської місцевости, де живе його родина. Коли хто з родини приїде до корабельного причалу на стрічу з новим членом, тоді службовики організації при допомозі гучномовця стараються злучити ново прибуваючого з його родиною, яка жде на нього в окремім місці, відгородженім від нових імігрантів. Нікому, навіть членові родини, коли не має окремого дозволу американської влади, не вільно входити на зустріч з новоприбуваючим у місце призначене для представників органі-

(Докінчення на 3 стор.).

МИКОЛА ХВИЛЬОВИЙ

ВАЛЬДШНЕПИ

(Роман)

1)

I.

В цей, колись заштатний городок, що стоїть від Не-Парижу (так хтось іронічно назвав наше столичне місто) за шістьсот, приблизно, кілометрів, Ганна і Дмитрій приїхали в середині червня — тоді, коли не тільки виноградом, але й жерделями не пахтить наш степовий південь. Товариш Вовчик прибув багато пізніш, і саме того липневого дня, коли над рікою пройшла гроза й випали холодні дощі. Він приїхав, як завжди розхристаний та неуважний і, недовго гадаючи, забіг подорозі до „буфету найкращих фіялок І. Л. Карасика". Дмитрій в своєму листі (лист давно вже загублено) якось згадував це до певної міри рідне йому по звукові прізвище.

— Так от що, дорогий джентелмене, — сказав він, чемно скидаючи панаму, — мені потрібна адреса моїх друзів.

— А хто ж ваші друзі? — поцікавився І. Л. Карасик.

Товариш Вовчик ніяк не чекав такої відповіді й тому здивовано підкинув брови.

— Хіба ви не знаєте мусьє Карамазова й мадам Карамазову?

І. Л. Карасик заметушився і зробив винувате обличчя. „Братів Карамазових" він, можна сказати, читав, але йому й на думку не спадало, що ці брати (чи там один брат) могли завітати в його глухий край. Отже він уважає за потрібне, якмога скоріш, затушувати свою непоінформованість і, підсунувши свойому несподіваному й химерному гостеві брудненького стільця, запропонувати йому пляшку фіялки власного виробництва.

— Дуже дякую! — сказав товариш Вовчик, виймаючи з кишені пятнадцять копійок. — Але ви мене не зрозуміли... Справа от у чому...

Далі він зясував у чому справа, і ребус, нарешті, було розвязано. І одразу ж ясно стало, яке має відношення І. Л. Карасик до Дмитрія й Ганни (буквально ніякого!) і скільки він знає про них (рішуче нічого!). Тоді товариш Вовчик попрохав пробачення за турботу й пішов далі. Він пішов далі й за якусь годину найшов своїх. Про „буфет найкращих фіялок" та комічне непорозуміння він так і забув поінформувати, але він тут же розповів цікаву історію, що допіру трапилась із ним на річному пароплаві: історію знайомства з досить таки пікантними дамочками. Він так енергійно розмахував руками, що Ганна тільки й могла зрозуміти: розмова йде про „тих же жінок".

— Одну звуть... не памятаю як, — говорив товариш Вовчик, — а друга тьотя Клава. З ними такий серйозний в золотому пенсне батько. А втім, може й не батько, я не поцікавився.

— Так ти запевняєш, що ці дами мешкають недалеко від нас? — сказала Ганна, кидаючи шитво.

— Саме це я й хочу сказати Ганнусю! І ще я хочу сказати, що тьотя Клава мені страшенно подобалась і що за якісь два місяці (вони теж приїхали на два місяці) я, мабуть, в неї остаточно закохаюсь.

Товариш Вовчик зареготав, зовсім недоречі підморгнув своєю білою бровою Ганні й, наспівуючи арію з „Князя Ігоря", пішов митись.

— Ну, й козлитон! — беручись за вуха, сказав Кармазов. — Ніяк він не погодиться, що йому співати не можна.

Ганна зпід лоба подивилась на Дмитрія.

— Мені здається, що я не помиляюсь, називаючи твоїх нових знайомих нахабками, — промовила вона. — Чи може ти думаєш, що це не вони зачепили товариша Вовчика?

Ганна нарочито висловилась різко: вона викликала чоловіка на одвертість.

— Безперечно вони, — спокійно й лаконічно сказав Карамазов. — Ти вгадала.

Відповідь, як і треба було чекати, не задовольнила жінки, і вона зрушила брови. Та й як Ганні не хмуритись. Вона дуже рада, що Дмитрій наважився, нарешті, покинути гнилу Лопань і багато спокійніший став. Але не можна й цього робити; не можна цілих два тижні блукати по ночах із якимись випадковими міщаночками й увесь час демонструвати свою безглузду конспірацію. І справді: чому він не хоче розмовляти з нею на допіру зачеплену Вовчиком тему? Ганна знає, що це — чергове несерйозне захоплення, але на цей раз вона чомусь боїться за репутацію свого чоловіка. Якимись підозрілими здаються їй ці дачниці, і вона знову пригадує всі подробиці невеликої сутички, що трапилась на тому ж таки річному пароплаві.

Як памятає вона, Дмитрій необережно зачепив ліктем одну з них, здається молодшу, з такими надзвичайно-мигдалевими очима. Та повернулась і назвала його медведем. Дімі усміхнувся й сказав, що він погоджується з таким визначенням, та, на жаль, воно його зовсім не ображає. Вона спитала, чому. Він кинув якийсь парадокс і почав запевняти її, що тут поганого нічого нема, бо... й уся його нація трохи мамуловата. — Але, хіба це виправдання? — спитала вона. Тоді Дмитрій стояв на свойому і якось дуже романтично рекомедував свою країну. Він говорив страшенно захоплено, й жінка з мигдалевими очима, раптом стиснувши йому руку, сказала, що вона першого чоловіка зустрічає з такою ясністю думок. Ясности, нажаль, ніякої не було, але Дмитрію цей комплімент подобався: в цьому Ганна вже цілком переконалась.

— Ну, добре, — зітхнула вона, — я задоволена твоєю відповіддю.

(Дальше буде).

Рятуймо Українських Скитальників!

ПРОГОЛОШЕНИЙ МЕЙОРОМ МІСТА ФИЛАДЕЛФІЇ УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ (ТЕҐ ДЕЙ) ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА ХАЙ СТАНЕ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ ГАСЛОМ ЗУСИЛЬ НА ДОПОМОГУ І РЯТУНОК 250,000 УКРАЇНСЬКИХ СКИТАЛЬНИКІВ! МІЖНАРОДНІ ЗОБОВЯЗАННЯ ВИМАГАЮТЬ ВІД НАС $250,000. ЗЛОЖІМО ОДИН МІЛЬЙОН!

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ!

ДНЯ 24 ЛИСТОПАДА МЕЙОР МІСТА ФИЛАДЕЛФІЇ, БЕРНАРД САМУЕЛ, ПРОГОЛОСИВ

суботу, ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА 1947 р.
УКРАЇНСЬКИМ ДНЕМ (Юкрейнієн ТЕҐ ДЕЙ)

ПРИЗНАЧЕНИМ НА ЗБІРКУ ФОНДІВ ДЛЯ ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ СКИТАЛЬНИКАМ.

Мейор цього міста закликає населення до обильних жертв, щоби рятувати українських дітей, сиріт, інвалідів та дати змогу 250 тисячам українців почати нове життя.

Так склались обставини, що в день ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА починається теж загальна кампанія Злученого Українського Американського Допомогового Комітету за збіркою 250,000 долярів щоби перевести в життя плян добродійної праці серед наших скитальників в Европі, як це намічено в договорі Допомогового Комітету з Підготовчою Комісією Міжнародної Організації для Скитальників (ПК/ІРО). Цим самим Український День у Филаделфії набирає ЗАГАЛЬНОГО ЗНАЧЕННЯ, а Американські Українці м. Филаделфії та околиць мають бути першим авангардом збіркової акції! Коли мейор міста закликає ціле населення до жертв, то чи сміємо ми, українці, відмовитись від жертв та праці для рятунку наших рідних братів і сестер в Европі?

Для успішного переведення Українського Дня треба необхідно:

1) У Филаделфії та околичних громадах кожен здібний до праці повинен негайно зголоситись в найблищому Горожанському Клюбі до збірки! Хто не може звільнитись від праці в цей день, хай ЖЕРТВУЄ ДЕННИЙ ЗАРОБІТОК та негайно перешле його до UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, BOX 1661, PHILADELPHIA, PA. В пятницю, дня 24 жовтня, в год. 8 вечером представники всіх організацій та всі робітники повинні зійтися на останні загальні збори в цій справі в домі Горожан при 847 К. Фреклин вул., де одержуть кінцеві вказівки.

2) Українські Бизнесмени та Професіоналісти м. Филаделфії, які вже зложили поважні жертви, закликають наших бизнесменів та професіоналістів цілої Америки піти за їхнім прикладом, щоби суму 250,000 долярів зібрати СКОРО та негайно ПРИСТУПИТИ ДО ВИКОНАННЯ нашого ПЕРШОГО МІЖНАРОДНОГО ДОГОВОРУ, заключеного з Міжнародною Організацією для Скитальників.

3) ГОРОЖАНСЬКІ КЛЮБИ, ВІДДІЛИ ДОПОМОГОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ОРГАНІЗАЦІЯ ВЕТЕРАНІВ ТА ВСІ ЦЕРКОВНІ І СВІТСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ М. ФИЛАДЕЛФІЇ, БРИДЖПОРТ, ЧЕСТЕР, ФИНИКСВИЛ, МИЛВИЛ, КЕМДЕН ТА ТРЕНТОН, які вже зложили значні суми, закликають від себе всі Українські Організації ЦІЛИХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ, щоби в день ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА й вони пішли за закликом Мейора м. Филаделфії та негайно переслали і свої пожертви до Злученого Українського Американського Допомогового Комітету.

4) ВКІНЦІ, Й РОБІТНИКИ-ЗБИРАЧІ, котрі вийдуть на вулиці м. Филаделфії просити жертв від Американців для Ваших Рідних, кличуть усіх свідомих Українок й Українців „ДАЙТЕ СВОЮ ЖЕРТВУ ТА ПЕРЕШЛІТЬ НЕГАЙНО до ЗУАДК."

Не ждіть на дальші заклики! ІСТОРИЧНИЙ ДЕНЬ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА ХАЙ СТАНЕ КЛИЧЕМ ДЛЯ НАС УСІХ; ЯК 29 РОКІВ ТОМУ НА УКРАЇНСЬКІЙ ЗЕМЛІ ПІДНЕСЕНО ПРАПОР БОРОТЬБИ ЗА ВОЛЮ, так ми, у вільній Америці, підносимо з Першим ЛИСТОПАДА гасло боротьби за життя 250,000 українських скитальників. Вони бо, незважаючи на всі труди і жертви, і досі високо держать піднесений Першого Листопада прапор волі України. Допомагаючи українським скитальникам, ми допоможемо здійснити Листопадову Ідею!

ЗЛУЧЕНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ.
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

BERNARD SAMUEL
MAYOR

CITY OF PHILADELPHIA
OFFICE OF THE MAYOR

PHILADELPHIA, PA.

PROCLAMATION

WHEREAS, in 1945 The President's War Relief Control Board of the Federal Government authorized the United Ukrainian American Relief Committee, Inc., to conduct relief work among the Ukrainian war victims in Europe, and

WHEREAS, over 250,000 displaced persons in camps in Austria and Germany are in dire need of food, clothing and permanent employment, and

WHEREAS, these unfortunate people are unable to return to their homeland and are in need of assistance at the earliest possible moment, and

WHEREAS, November first has been designated as UKRAINIAN TAG DAY for the relief of displaced persons of Ukrainian nationality,

NOW, THEREFORE, I, Bernard Samuel, Mayor of the City of Philadelphia, urge the people of Philadelphia to respond to the appeal of the United Ukrainian American Relief Committee, Inc., and contribute to this worthy cause on UKRAINIAN TAG DAY, which I so designate to be observed in the City of Philadelphia on November first, next.

Given under my hand and the Seal of the City of Philadelphia this twenty-fourth day of October, one thousand nine hundred forty-seven.

Bernard Samuel

(Проклямація мейора м. Филаделфії, п. Барнарда Самуела).

З життя української еміграції

Стефанскірхе.

Український табір у Стефанскірхе створився з українських скитальців, перевезених сюди з Крайбурґу та частково з Інгольштадту і табору „Д" з Розенгайму, а останнім часом сюди влився табір „А" з Розенгайму.

Тепер у таборі мешкає понад тисячу українців. Існує дитячий садок, початкова школа і ґімназія. Є курси англійської та німецької мов.

Для зміцнення економічного добробуту працює й власна кооператива „Єдність". При ній працює пральня.

Заходами СУМ-у створено драматичний і співучий гуртки та спортову секцію. Драматичний гурток поставив песи: „Ясні зорі" Грінченка, „На перші гулі" Васильченка, „Дай серцю волю, заведе в неволю" Кропивницького та інсценізації. Всі вистави йдуть при гарних декораціях, виготовлених власними силами.

Відбулися реферати про Івана Франка, Хвильового, Ольгу Бесараб для ширшого громадянства.

Нещодавно табір відвідали Візитатор о. Вояковський, суперінтендент Кузів і Архиєпископ Михаїл.

Таборяни перважно зайняті на праці, що дає ІРО в таборі, а також у деяких німецьких фірмах у порозумінні з ІРО. До Бельгії виїхало 160 чол., переважно молоді.

Баєрн.

У старовинному манастирі Августинів існує український табір, в якому налічується тепер 224 наших скитальців.

До диспозиції українців передано й місцеву німецьку каплицю і там відправляється Богослужба. У память свого перебування тут, українці вмурували в стіну каплиці меморіяльну таблицю з написом, що в 1945-1947 рр. тут молилися українські вигнанці, що мусіли опустити свою батьківщину.

У таборі жваво працює пятиклясова школа та різні курси.

Широко розгорнув свою діяльність пласт. Існує спортове товариство з дружинами копаного мяча, ситківки і кошівки.

Мололь бере участь також у таборовому хорі та драматичному гуртковi, який недавно поставив песу „На перші гулі".

Нещодавно табір відвідав Апостольський Візитатор о. Вояковський, якого щиро вітали всі українці греко-католики.

До Бельгії виїхало покищо 19 чол., до Америки 4 особи.

Тепер багато дітей їде на літній табір на Хімзее. Було проведено й багато прогулянок та екскурсій на Ґарміш, Обер-Аммерґав, Ліндерґоф.

(Час).

ДП в Бразилії

Литовський еміграційний часопис „Тевіскас Ґарсас" подає цікаві подробиці про нову іміграцію ДП в Бразилії та про ставлення до неї бразилійських урядових чинників:

До Бразилії прибули вже 2 тисячі ДП з призначеної іміграційної квоти 5 тисяч. Бразилійська преса обговорює приїзд ДП загалом у приязному тоні, тільки комуністи невдоволені й провадять ворожу пропаганду. Не тільки праві часописи, а й соціялісти підтримують іміграцію ДП.

Голова бразилійської іміграційної делегації, Артур Нехра, заявив журналістам: „Ця іміграція на кошт союзників дуже корисна для Бразилії. Ці люди коштують нам тільки по 5.30 доляра (Ред. „УТ"). Ці люди мають велику вартість, вони здорові, освічені й моральні. Вони неприхильно ставляться до крайніх ідеологій. Вони пізнали в Европі на практиці нацистський і червоний терор".

У бразилійській пресі появилося багато репортажів і статтей про справи ДП. В одній такій статті п. н. „Обвинувачуємо росіян" читаємо:

„Один новий український імігрант Михаїл Рикалос (?) почув, що представник бразилійської комуністичної партії Престес заявив у сенаті, що на випадок війни між Росією й Бразилією він боротиметься проти Бразилії і проти свого народу. Рикалов не хотів вірити в це, він запитався:

„Так говорив бразилієць?"

Йому відповіли:

„Він говорив так і ще раз повторив це".

„І що з ним сталося?"

„Він далі лишився сенатором".

Українець схопився за голову:

„В Росії його б негайно повісили".

Про те, як до нових емігрантів ДП ставляться старі російські поселенці в Бразилії, пише російська еміґрантська газета в Німеччині „Посев", в одному листі з Бразилії:

„85% всієї російської еміграції в Сао Павльо ставляться прихильно до Советського Союзу й вороже до новоприбулих „фашистів" — ДП. Росіяни, що там осіли, живуть доволі заможно. Але вони переконані, що їхні життєві умови погані, порівнюючи з тим добробутом, який панує в СССР." — (У. Трибуна).

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

Піклування новими імігрантами

(Докінчення зі стор. 2-гої)

зацій, які спроваджують імігрантів.

Саме це треба знати нашим людям, які все домагаються для себе „права" зустрічати нових імігрантів без розбору. Зустрічати можна аж після провірки у причалі, коли ново прибувша людина виходить поза огорожу на вулицю.

Бувають випадки, що родина в Америці не вийде до корабля по нового імігранта, тоді організація, яка спровадила імігранта, забирає його до свого притулку („шелтер") і тримає там на свій кошт так довго, доки хтось не зголоситься по нього. Після злуки з родиною організація робить з нею умову щодо звороту грошей, виданих на дорогу чи на утримання в притулку. Таких притулків у Ню Йорку є кілька. Вступ дозволений до кожного притулку; там можна свобідно з ново прибуваючим розмовляти, давати їм допомогу та шукати для них мешкання й роботи.

Коли хто з европейських скитальників не має родини в Америці, такому доволі часто виписує афидевіт сама організація і такий афидевіт називається „корпоративним афидевітом". Тоді організація покриває за нього всі кошти перевозу, передержує його на свій кошт в притулку, доки не найде для нього праці, а також платить кошти дороги до нового місця замешкання. Ці гроші імігрант звертає тоді, коли почне діставати заробітну платню. Коли імігранти, що не мають родини в Америці, перебувають у притулку, пожаданим є, щоб американці українського роду ними заопікувалися, постаралися їм за одяг, за працю і за мешкання.

У Ню Йорку такий обмаль мешкань, що з новими бездомними людьми все є клопоти. Тому бажаним було б, щоб українці в подальших місцевостях через свої комітети приготовилися до співпраці для розміщення нових людей. Це облегшить журбу цих нюйорчан, що займаються долею новоприбуваючих земляків.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На ціли Конгресового Комітету жертвували: Українська Католицька Парафія з Гемтремк, Міш., $25, Микола Машталер, делегат від 94 У. Н. Союзу з Гемтремк, Міш., на минулий Конгрес Комітету переслав $45, а це, жертву від згаданого віділу в сумі $25, та збірку між членами відділу в сумі $20. Зложили: Микола Ґорин $5; М. Машталер $3; Т. Судомір, І. Заблоцький, В. Крушельницький і І. Гиник по $2; М. Тиро, С. Стравняк, В. Холявка і І. Чупка по $1.

ПОХОРОН КАРОЛЯ БІТЦКО,



жовніра, що погиб у війні на Савт Пацифік, 11. листопада 1943, а тлінні останки щойно привезено до Америки,

— відбудеться —

В НЮАРКУ, Н. ДЖ.,

В СУБОТУ РАНО, 25. ЖОВТНЯ 1947 Р.

з Похоронного Заведення Мирона Литвина, 801 Спрінгфілд Евеню.

Покійний полишив батька і маму, 4 братів і 6 сестер.

Похоронні Богослуження відслужить о. Стефан Бахталовський в украніській греко-католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку.

Делегати XXI. Конвенції У. Н. Союзу не піднесли передплати на „Свободу" тільки тому, що вірили, що членство добровільною доплатою до передплати і жертвами певно заманіфестує свою свідомість і дбайливість за свій рідний часопис. Подбайте негайно, щоб ваше імя було між тими свідомими і дбайливими, що зложили на Пресовий Фонд „Свободи".

ЩО ПИШУТЬ?

ЯК ВИГЛЯДАЄ ТАБІР НАШИХ СКИТАЛЬНИКІВ У НІМЕЧЧИНІ?

(Для „Свободи" з Европи пише Андрій Кігітчак).

II.

МИСТЕЦЬКЕ ЖИТТЯ.

У таборі IPO в Авгсбурзі працює професійний театр під мистецьким проводом дир. Блавацького та таборовий „Драматичний Гурток" під кермою пп. Андруховичів з Перемищини. Пані Андруховичева веде курси народніх танців для молоді, а молодь знову прямо з відпадків та окрас з баньок від консервів пошила прегарні народні одяги: гуцульські, лемківські, подільські та полтавські. Наші мистці повимальовували відповідні декорації і коли дивимося на сцену, то бачиш рідних гуцулів на тлі чорногорського краєвиду, а на обрію видніє типова кладена в чопи гуцульська церковця. Те саме переживаєш і ти в точках інших регіональних вистав закутин нашої батьківщини. Не один з акторів чи аматорів мусів відмовити собі цигарок, які йшли на обмін фарб для декорацій чи фарбування мішків або старих шатер на „костюми".

Їздять по Німеччині й заїзджають до таборів прямо феноменальні хори та бандуристи Кистатого та Плешкевича, які мають програмки в мовах англійській, французькій та німецькій. Не має місця розписуватися про рецензії в чужій пресі над успіхом нашого мистецького життя, а головно про експонати нашого народного мистецтва по виставках праць таборових майстерень.

На одній з таборових виставок сказав президент німецької поліції до автора цеї статті, що аж тепер йому ясно, чому в їхніх картотеках з поведінки чужинців, нема українців,... тому, що вони зайняті працею. А як є випадки поліційної натури, то він тепер вірить, що в таких випадках ворожі нам нації підшиваються злобливо під українське імя.

У таборі є музей-архів, де зберігається рештки привезених з Краю культурних цінностей та доробок всіх видань на скитальщині. Так великої еміграції, включно з селянами й робітниками, наша історія не памятає, тому мусимо будучим поколінням залишити звіт, що ми на цій еміграції робили: чи були елементом творчим і маємо право претендувати на віднову власної держави, чи може сталися ледарями.

Попри всю щоденну працю не тратимо духового контакту з Краєм, та його героями. Ми все думками з ними. На середині таборової площі висипана могила Незнаного Героя, а побіч неї щогол-машт, де під звуки народного або пластового гимну підносяться до вечірної молитви прапори Пласт та Сум. Таборове радіо голосить в 6. год. ввечір зарядження управи табору, а потім подає вісті зо світу. В таборі є кіоски з газетами, пресою, ксигарня, а попри те працюють видавництва шкільних підручників та книжок.

(Кінець буде).

За залізною заслоною

(Як їх подають советські джерела).

„ТОВАРИСТВО ДЛЯ ПОГЛИБЛЕННЯ НАУКОВГО ТА ПОЛІТИЧНГО ЗНАННЯ ТРУДЯЩИХ".

Київ. — 1. травня проголошено заклик до вчених, поетів, письменників, учителів та трудової інтелігенції, щоб масово вступати в члени всесоюзного товариства для поширення наукового та політичного знання трудящих. Заклик підписали визначні письменники, поети, вчені, військовики та високі державні урядовці УССР. Завданням членів товариства було виголошувати доповіді та лекції на мітинґах трудящих. Ці доповіді мають бути опісля видані друком масовим тиражем. Теми доповідей: географія, історія СССР та світу, міжнародне положення, історія сосоветської літератури, господарство СССР і нова пятирічка, зовнішня політика СССР, історія комунізму тощо.

До особливих завдань товариства належить викривати нових паліїв війни, демаскувати пляни нових імперіялістично - фашистських загарбників та їх закаптурених прислужників, боротися з низькопоклонством окремих советських горожан перед буржуазною західньо - европейською культурою, вказувати на дотеперішні осяги СССР, будити гордість советських горожан на їх приналежність до СССР та вказувати на визначення становища СССР у світі і т. д.

Коротко після проголошення заклику та основання всесоюзного товариства, закладено за ініціятивою Української Академії Наук — Українське Товариство. До нього вписалися майже всі письменники та науковці УССР, що вже й виступають з доповідями на мітінґах. Окремо завзято ведеться сильна кампанія проти низькопоклонства перед західньо-европейською культурою. На цю тему поміщено кілька статей у київській „Літературній газеті".

„БАЖАЮТЬ СТАЛІНОВІ БАГАТО РОКІВ".

Київ. — У часописі „Радянський селянин" з 15. ц. м. поміщено листа селян до Сталіна, в якому вони пересилають йому низький поклін та бажають багато життя й доброго здоровя і зобовязуються здати всі хлібоздачі до 1. вересня ц. р.

„ПЕРЕВИКОНУЮТЬ ПЛЯН".

Київ. — Багато колгоспів та селян уже виповнили свої зобовязання понад плян. А здавати приходилося багато: звичайний контингент, зворот позики збіжжя на насіння, натурзаплата за роботу МТС, даток на насінний фонд тощо.

ПОВИЗБИРУВАЛИ КОЛОСКИ.

Київ. — Комсомольці УССР перевели, згідно доручення Ц. К. КП(б)У в днях з 1. до 10. ц. м. десятиденку у збиранні колосків на зжатих ланах. До цієї праці було притягнено, крім шкільної молоді, теж населення сіл та міст у хвилинах, вільних від заняття. За кращі осяги при збиранні колосся були призначені окремі нагороди.

„КОНКУРС НА ПЛЯКАТ".

Київ. — Комітет у справах мистецтв та художня рада УССР проголосили конкурс на плякат з нагоди 30-річчя УССР. Подано також теми: Ленін і Сталін — творці СССР, ВКП (б) як творчий чинник УССР, братерство російського та українського народу, обєднання всіх українських земель, осяги УССР впродовж 30-ти років тощо. За найкращі плякати призначено нагороди: 8,000, 6,000 та 4,000 карб.

З КУЛЬТУРНОЇ ХРОНІКИ.

Київ. — До західньо-української области вилетіли літаками письменники з Києва. Вони зустрінуться з тамошніми колгоспниками, робітниками та громадянством, яким прочитають свої твори та виголосять доповіді. Між письменниками згадано: Смілянського, Дмитерка, Руденка, Сулиму, Дорошка та інш.

На т. зв. Савківському могильнику, 40 км. від Харкова, веде розкопки археологічна експедиція інституту археології УАН та харківського університету. Знайдено сліди старовинних селищ жителів України, розкрито 24 катакомби-печери, що в них були старі монети, посуд, прикраси та предмети щоденного вжитку.

В днях 13-18. серпня відбулася у Львові пятиденна студентська спартакіяда, що в ній взяло участь 1,200 студентів-спортовців з усіх советських республік. Встановлено нові студентські спортові рекорди.

У харківській обласній бібліотеці відкрито виставку з приводу 800-ліття існування міста Москви. Виставлено там і атляс що на ньому в границях московського князівства поміщено вже і Закарпаття (чи це не „історичне обоснування", щоб і сьогодні прирахувати до Росії Закарпаття? — прим. Ред.).

ТІЛЬКИ ДО ПІДВОЛОЧИСЬК...

Київ. — 12. ц. м. відбувся в Тернополі мітінг стахановців-будівельників газопроводу Дашава-Київ. Заступник керівника будови Громв ствердив у своїй доповіді, що робітники починають уже надробляти відставання „у виконанні пляну". Стахановці дали слово довести газопровід до свята жовтневої революції до міста Підволочиськ (ще недавно обіцяли були в тому самому часі довести газопровід до Києва. Як бачимо, від пляну до виконання роботи ще далеко — прим. Ред.).

(Час).

АДРЕСИ УСТАНОВ,

які займаються спровадженням імігрантів з Европи до Америки:

1. THE CATHOLIC COMMITTEE FOR REFUGEES, 165 W. 14th St., New York 11, N. Y.
2. UNITED SERVICE FOR NEW AMERICANS, 15 Park Row, New York 7, N. Y.
3. HIAS, 425 Lafayette St., New York 3, N.Y.
4. AMERICAN FRIENDS SERVICE COMMITTEE, 20 South St., Philadelphia 7, Pa.
5. CANADIAN LOCATION SERVICE, 4221 Explanade Avenue, Montreal, Canada.

З повижче згаданих, установа під ч. 1 — займається католиками; під ч. 2 — протестантами й православними; під ч. 3 — жидами; під ч. 4 — ближче неозначеними особами.

ВІДНОВЛЕННЯ ДИПЛОМАТИЧНИХ СТОСУНКІВ МІЖ АНГЛІЄЮ І БОЛГАРІЄЮ.

Софія, Болгарія, 22. жовтня. — Вчора відновлено нормальні дипломатичні стосунки між Великою Британією і Болгарією, що були послаблені внаслідок недавних подій, головно комуністичного терору в цій країні. Новий британський амбасадор предложив вчора болгарському президентові свої креденційні листи.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

С. Я., Гартфорд, Конн. — Дякуємо за жертву на „Свободу". Передавайте це число комусь з молодих, що не читають нашої газети. Воно цікаве і для чужих, бо можуть в англійській мові дізнатись дещо більше про Україну, про яку читають в американських газета хочби у звязку з тим, що пищеться тепер про Обеднані Держави.

ТАРЗАН, ч. 1715. Племінна ворожнеча.



З цікавістю окружили члени малпячого племени білу „самицю".

Якийсь тяжкуватий самець протягнув навіть руку по ню.

Саме тоді повернулися Таґа й Молат і виявили своє негодування.

Мучителі Джени й Молат змірилися і ждали, хто швидше почне боротьбу.